

פחד דוד

פרשת
לך לך

י"א חשוון
תשע"ז

843

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלו"ך רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלו"ך רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 16:06 | 16:21 | 16:11 | 16:25

מוצאי שבת 17:20 | 17:21 | 17:19 | 17:23

רבינו תם 17:59 | 17:55 | 17:55 | 17:59

משכיל לדוד

לימוד לדורות ממעשי האבות

"ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו".

(בראשית יג, יא)

כשמגיעים לפרשיות הללו, אשר בהן התורה מספרת על חייהם ודרכם של האבות הקדושים, על ידי התבוננות במעשיהם ניתן לדעת מהי התנהגות על פי רצונו יתברך, שישתדל כל יהודי בכל דור ודור לצעוד בנתיביה. כל הצלחת האדם בטוהה ברצונו האמיתי לדעת בבהירות מהו תכליתו בעולמו. רואים שאין מציאות בעולם שאין לה מטרה מסוימת. תפקיד היהודי להתעלות בעבודת ה' כתינוק שנולד וגדל מיום ליום עד שנעשה עצמאי.

ועתה מובן מדוע בספר בראשית מפורטים חיי האבות הקדושים, ולא ביאור המצוות עצמם, יש בכך רמז לאדם, שהחובה המוטלת עליו היא, ללמוד ממעשי אבותיו בכדי שיהיה ראוי לקיים המצוות. כמו שכתוב בפרקי אבות "אם אין תורה אין דרך ארץ ואם אין דרך ארץ אין תורה", מכאן שאין התורה מתקיימת אלא בכלי קיבול ראוי. התורה נמשלה למים המצריכים כלי קיבול, וכלי זה נוצר באדם ע"י מידות טובות ודרך ארץ.

סיפור הירפדות אברהם מלוט מהווה מסר עמוק עד מאוד בעבודת ה'. הרי מבחינה מסוימת לוט היה צדיק ובעל אמונה, כפי שרואים שלא גילה למצרים ששרה אמנו היא אשת אברהם, אף שהיה יכול להתעשר מכך. ולכאורה, גם כשלוט הניח לרועי צאנו לרעות בשדות זרים הייתה לו סיבה מוצדקת לדבר, שהרי הוא יורשו היחידי של אברהם אבינו שהיה ערירי, ולכן כל נכסיו שייכים לו ושדות אלו בכללם.

אברהם אבינו ודאי שלא אמר לוט שהוא יירש את הארץ, שהרי ידע שיוזכר לזרע כהבטחתו של הקב"ה אליו (בראשית יב, ב) "ואעשך לגוי גדול", וגם רמז לו בציווי "לך לך" שהוא בגמטריא מאה, להולדת בנו בהיותו בן מאה. אלא אברהם גילה לאנשיו המלווים אותו, כי ציווי ה' הוא ללכת אל הארץ הזאת כמו שכתוב "אל הארץ אשר אראך", ולוט שחכם היה הבין דבר מתוך דבר. אם ה' מצווה לאברהם לעזוב את חרן לארץ אחרת סימן שמתנה היא לו, והיות שאין לאברהם בנים הבין שהוא הירש. אם כן, לא היה כבוונתו של לוט לגנוב - בהניחו לרועי צאנו לרעות בשדות אחרים, כי מחשבה הייתה לפניו, שבבוא הזמן ממילא יהיו שלו.

והנה בהמשך, שוב מבחינים בהנהגת חסידותו של לוט, שהסתכן וסיכן את חיי בנותיו על ידי הכנסת המלאכים לביתו. אפילו אברהם אבינו לא קיים הכנסת אורחים בתנאים שכאלה. וחז"ל מוסיפים שנתן להם מצה - כי פסח היה, ואם קיים פסח, כנראה שגם ביטל את החמץ וקיים את כל המצוות הקשורות לפסח, כמו שלמד אצל אברהם אבינו.

ואם כן לכאורה לוט היה צדיק שמסר נפשו למען קיום המצוות, ובפרט בענין אכילת מצה בפסח שאומר עליה האר"י הקדוש, שכל המקיים את הפסח כהלכתו אין חטא בא על ידו. אם כן איך יתכן שהיה מעוניין לדור בין רשעים וגנבים כאנשי סדום ועמורה.

ונראה לבאר שהנה בהיפרדם, לוט פנה לכיוון סדום, עיר

של רשעים וליסטים כי שם הרגיש שייכות והתאמה בבחינת 'מצא מין את מינו'. וזאת, כי בכל אופן היה בו שורש מידת סדום שהוא הגזל, כי אף לפי סברתו, שהוא יירש את דודו, הוא השתמש בשדות על סמך העתיד בלבד. הנהגה זו דומה לשני בני אדם המתכוונים לשחק במשחק של הגרלה. זה שמכיר היטב את המשחק, לוקח את נכסיו של השני עוד לפני תחילת המשחק בטענה שהוא כמוכן יצא הית והשני כלל אינו יודע את כללי המשחק. וזו הייתה בעייתו של לוט.

ועוד נראה לבאר ברובד עמוק יותר. בעצם היה הבדל יסודי בין אברהם אבינו ללוט. המטרה של לוט הייתה להיטיב עד מאוד, ולשם כך גנב מאחרים, והרעה צאנו בשדות זרים, על מנת שיתעשר וייתן יותר צדקה. אלא שזוהי מצווה הבאה בעבירה, שגמל טוב לאחד על ידי שהרשע לשני, הטוב והרע שימשו בערכוביה בתוכו. ואברהם אבינו הוכיח את לוט באומרו "כי אנשים אחרים אנחנו", משמע שלכאורה יש לנו אותה התכלית, להיטיב עם הזולת, אולם האמצעי של לוט המוביל אותו למטרה הזאת - היה פסול.

וזאת, כי בעצם כל שאיפתו בהנהגה זו, הייתה להדמות למידת המשפט של הקב"ה, שנוטל מאדם אחד ונותן לשני. זו הייתה טעות גדולה כי כל רכוש האדם הוא אך ורק פיקדון בידיו, בהיותו כלי בידו יוצרו. רק בכוחו של מנהיג העולם ליטול מאחד ולתת לשני. ולעומת לוט, אברהם אבינו השתדל בכל כוחו להדמות למידת הרחמים של הקב"ה, כמו שנאמר "מה הוא רחום אף אתה רחום" (ילקוט שמעוני. שמות רנ"ה), ולשם כך כל הנהגותיו היו ברחמים, שגמל חסד אך ורק בגבולות יכולתו, על ידי נכסים שקנה בזיעת אפו.

ועדיין צריך ביאור מדוע לוט פנה לסדום, הרי אנשי סדום נטלו מסביבתם לצורך עצמם בלבד ולא דאגו לאחרים כלל, והרי ודאי הוא שמטרתו של לוט הייתה פחות מושחתת שכוונתו הייתה לתת לשני. ועוד תמוה הדבר, איך לא הבחינו אנשי סדום שהליכותו של לוט שונות מהם עוד לפני ביאת המלאכים.

נראה בעמקות הדברים שהכל טמון בשורש מעשיו והמניע שדחף אותו לשאוף לכל אלה. לוט למעשה היה מקולקל וזה מה שגרם שסוף כל סוף לא היה שום הבדל בין דרכו ובין דרך אנשי סדום האכזריים, כל דחפו לגמול חסד נבע אך ורק מרדיפת הכבוד, הדינו, מרצונו לעשות יותר חסד מאברהם אבינו. ואף מעשיו מתחילתם ועד סופם - גזל היו. במקום לקיים את המצוות לשם שמים, כדוגמת דודו, הוא לקחם לעצמו, למען כבודו הפרטי וזוהי קלקל את כל הגמילות חסדים שלו ולכן אין מעשיו של לוט ראויים כלל לשבח.

והנה בהתבוננות בדרכי האבות, מבינים את טעם ציווי התורה והגדר של איסורי התורה. כגון בענין "לא תגנוב", לומדים מפרשה זו שגניבה פסולה היא, אפילו אם אין האדם עצמו נהנה ממנה. לכן דווקא סיפורי האבות הקדושים המהווים הקדמה היאך להעריך את מצוות ה', ועל ידיהם תגדל אהבת ה' בלב האדם, בהתבוננו במעשה האבות.

הילולא דצדיקיא

- יא. רחל אמנו
- יב. רבי נחום משאדיק
- יג. רבי רחמים ברדה אב"ד טריפולי
- יד. רבי אברהם אלימלך האדמו"ר מקרלין
- טו. רבי לייב בעל יסורים
- טז. רבי אלעזר מנחם מן שך
- טז. כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א
- יז. רבי בנימין זאב חשין

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר
הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

להרגיש בצער השבויים

**"וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את
חניכיו".** (בראשית יד. יז)

כתב הפלא יועץ: "וידוע גודל מצות הצלת נפשות שניתנה כל התורה להדחות על פיקוח נפש וכ"ש וק"ו, שחייבים כל ישראל לפזר כל ממונם, ולמכור אפילו הספרי תורה בשביל הצלת נפש. ואמרו חז"ל: "כל המקיים נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא". כי אבינו הראשון אחד היה אברהם, ויצאו ממנו רבבות אלפי ישראל, ומאדם הראשון יצא כל העולם. לכן החיוב למהר ולהשתדל לכל דבר טוב, בכל כוחו, וה' הטוב בעינו יעשה. וקובע שכר הרבה למשתדל, כאילו הוא גומר ועושה".

הצדיק רבי מנחם נחום מטשרנוביל זצ"ל היה מוסר נפש לפדיון שבויים. פעם אחת נתפס רבי מנחם נחום בלילה בעיר זיטומיר ונתנוהו במאסר. מכיון שכן ביקש רבי זאב וואלף מזיטומיר זצ"ל רשות לשהות אצלו.

יום אחד נראתה לפניו אשה אחת שראשה היה עטוף במטפחת משי, והיא שאלה את רבי מנחם נחום בתמיהה:

"וכי זו תורה וזה שכרה?"

ענה לה רבי מנחם נחום בניחותא:

"אכן, זו תורה וזו שכרה".

הלכה האשה מאצלם, ואז הרהין עוז רבי זאב וואלף ושאל את רבי מנחם נחום:

"מי היתה אשה זו, ומה אמרה?"

השיב לו רבי מנחם נחום:

"צדקת זו היתה שרה אמנו ע"ה, ששאלה אותי: הלא אתה עוסק תמיד במצות פדיון שבויים, ואם כך שאלה הייתכן שזה שכרך להיות נתון במאסר?"

וענית לה: אכן, כך יאה לי לשהות בבית הסוהר, וזאת בכדי שאדע ואחוש מה גדול צערם של השבויים ואז אני אתאמץ שבעתיים בפדיונם של

אותם שבויים דוויים וסחופים הנמקים בבית האסורים".

עבד הממונ

הכרתי אדם בניו יורק אשר ל"ע נפח את נשמתו ליד המחשב האישי שלו.

בירור מקיף שנעשה אחר סיבת מותו הפתאומי גילה שהדבר אידע לאחר שהוא ראה במו עיניו כיצד הבורסה קורסת, והוא הבין שברגע אחד כל רכושו ועושרו אבדו לו. כיון שכך, לבו לא עמד עוד בצערו הגדול ולאחר התקף לב חמור הוא נפטר לעולם שכולו טוב.

זהו אדם שהיה עבד לממונו, ולפיכך ממונו עמד לו לרועץ ולקללת מוות. ולמרות שהעולם רגיל לכנות איש עסקים כ'בעל הבית של עסקיו', הרי שהאמת היא שעסקיו מושלים בו, והוא עבד נרצע להם כל חייו.

ראש ועושר אל תתן לי

יהודי חשוב מארגנטינה חתם על עסקה גדולה מאד, אולם ההצלחה לא האירה לו פנים, והוא נכשל בה.

אותו יהודי בא לפניו ובפיו הצעה: "כבוד הרב, אתה תתפלל בעבורי שאצליח להיחלץ מהתסבוכת אליה נקלעתי, וכאשר כספי האבוד יושב לי - אתן לך מחצית מרווחי".

בשומעי את דבריו חשבתי לעצמי שאם אותו עשיר יצליח להשיב לעצמו את כספו האבוד ויחלק עימי את רווחיו - ברגע אחד אהפוך למיליונר ואוכל לקיים בסכום כסף זה מצוות לרוב.

אך עם זאת לא התפתיתי להצעתו. בידועי בידיעה ברורה שסכום כסף זה אינו תואם למידותיי ואני עלול להסתבך עימו ולסבול ממנו סבל רב. כפי שאמר החכם מכל אדם, שלמה המלך ע"ה בספר משלי (ל. ח): "ראש

העושר האמיתי

באחת הפעמים בהן שהיתי בברזיל פגשתי יהודי עשיר מאד, שאיבד בתוך חודשיים חמש מאות מיליון דולר כיון שהשקיע סכום זה בבורסה, ושם אבד לו כל כספו.

כשפגש אותי העשיר הוא אמר לי:

"כבוד הרב, בכל יום אני מודה לה' שאני מכיר אותך, כי מאז שהכרתי אותך התקרבותי מאד ליהדות, והיא זו שמחזיקה אותי בנפילתי הגדולה".

שמחתי לשמוע על אמונתו האיתנה בבורא העולם ועל שזכיתי להיות השליח הטוב לקרבו לאביו שבשמים, וביקשתי לעזור לו בעסקיו ונתתי לו מספר עצות כיצד יצליח בהם, אולם היהודי לא שמע לעצותיי ונחל הפסד אחר הפסד, עד שנתרתו בידו אחוזים בודדים בלבד מכל עושרו הגדול.

למרות כל זאת הוא נשאר איתן באמונתו בה' ואמר:

"אמנם הפסדתי ערכים חומריים, את הבית שלי, את הכסף שלי וכו', אבל הרווחתי ערכים רוחניים, כבר אינני אוכל טרף, ילדי מתחנכים במוסדות יהודיים, אשתי מכסה את הראש. וכל זאת בזכות שגיליתי את יהדותי".

אותו יהודי זכה לעמוד בניסיונות חייו בכבוד ולא ליפול ברוחו כתוצאה מנפילותיו הכלכליות, בגלל האמונה האיתנה בה' אשר מתמכה בו פעם אחר פעם, שהיא העושר האמיתי השמור לו לעולם הבא.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"למה תאמר יעקב". (ישעיה מ. מא)

הקשר לפרשה: בהפטרה מדובר על אברהם במלחמתו עם ארבעת המלכים, ככתוב: "מי העיר ממזרח צדק וקראהו לרגלו יתן לפניו גוים" וגו', ומלחמה זו מתוארת בפרשתינו.

נצור לשונך

שפתיו החלקלקות יאלמו דום

תולה ארץ על בלימה

כשיתפרסם לאנשים טבעו הרע של בעל לשון הרע, הכל ישנאוהו וישמרו עצמם ממנו, פן יעשם לבוז ולחרפה. וגם לעתיד לבוא, אפילו כשיזכה לקום בתחיה, יהיה כאילם ממש, לא יפתח פיו. ואמרו חז"ל שעתיד הקדוש ברוך הוא לחתוך לשונם של בעלי לשון הרע, שנאמר "יכרת ה' כל שפתי חלקות, לשון מדברת גדולות".

ומי יוכל לשער גודל צערו של האיש ההוא ובזיונו לנצח, שאז ידעו הכל טבעו שהיה איש רע מעללים, ובשפתיו החלקלקות היה מטיל שנאה בין איש לרעהו, וכמו שאמר הכתוב "סוף דבר הכל נשמע".

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

חסרון באמונה שורש הרע

**"זיהי ריב בין רעי מקנה אברם ובן רועי מקנה לוט...
ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין
רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו".** (שם י"ג ז - ח)

אברהם יכול היה לכעוס על לוט ולומר לו שילך מאיתו, אולם תחת זאת בוחר הוא בדרך פיוס "הפרד נא מעלי" (אין נא אלא לשון בקשה) ומבקש "אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה". כלומר פונה אברהם ללוט ואומר - עדיף כי נפרד איש מאחיו, ואם אינך רוצה לעבור למקום אחר אזי תשאר כאן ואני אלך...

כך נהג אברהם אבינו ע"ה בענווה ושוחח עם לוט בלשון רכה. אמנם לוט ציית ולא התמרד, אולם לא ראינו שהיה לו צער בפרידתו מאברהם ולא ביקש שתינתן לו הזדמנות אחרת לחזור, כמו שמובא (שם י"ג י - י"א) "וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי קלה משקה לפני שחת ה' את סדם ואת עמרה כגן ה' כארץ מצרים באכה צער ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם..." ממקום קדושה - מאיש האלוקים שהיה מרכבה לשכינה הקדושה - הלך לוט ונפנה למקום הגרוע והשפל ביותר שהיה באותו דור.

ויש להבין מה היה שורש הריב אשר פרץ בין רועי מקנה אברהם לבין רועי של לוט. סלע המחלוקת היה הויכוח בנושא הגזל, שהרי רועי של לוט היו מרעים בהמתם בשדות אחרים, ורועי אברם מוכיחים אותם על הגזל. והם טענו בתגובה שהארץ כולה ניתנה לאברהם ואין לו יורש. על כן ולוט בן אחיו יורשו ואין זה גזל (כמובא בבראשית רבה מא ה).

ללוט היה חסרון באמונה, כיוון שמי שמאמין בה' שיינתן לו פרנסתו - אינו גוזל. והרי אברהם אבינו למרות שה' הבטיח לו שיתן לזרעו את הארץ, חלילה לא התיר לעצמו להכשיר את הגזל, אלא המתין עד שהקב"ה יתן לו את הארץ בפועל. ולוט - למרות שלא היה מזרעו, אלא אחיינו, הלך אחר יצרו ומצא היתר כקש הנשבר לומר שהוא זרעו של אברהם. שתאוות הירושה סימאה את עיניו. כל זאת נבע מחוסר באמונה.

עוד ניתן להבחין בהבדל מהותי בין לוט לאברהם. כל מעשיו של לוט לא היו אלא מפני נגיעה עצמית. גם המצוות שעשה היו בבחינת מצוות אנשים מלומדה, ועל כן גם דבק בצדיק, אברהם דודו. ולכן כשראה שיש לו הזדמנות לצאת אל העולם ולהרוויח (כי כולה משקה) על אתר לא החמיץ זאת, וברח.

בהיותי צעיר לימים כשלמדתי בישיבה באנגליה, היה בחור מסוים שנהג לעשות מעשי משובה. ראש הישיבה התרה בבחורים שעשו דברים לא מהוגנים שאם ייתפסו שוב בקלקלתם הוא יוציא אותם מחוץ לכתלי הישיבה. ואת ההתראה הזו התרה ראש הישיבה גם לאותו בחור. כשמוע הבחור שרוצים לסלקו מן הישיבה, מיד האמין באמיתת הדברים ועזב את הישיבה. זאת אומרת שזה היה מבוקשו - חיפוש הזדמנות לצאת מן הישיבה.

חזק וברוך

מתחזקים באחוה וזוכים לברכה

כתבו חכמי האמת, שלעתיד לבוא ישאלו כל אדם אם הוא היה 'צדיק', דהיינו אם קיים בכל יום את מכסת הדברים שבקדושה הרמוזים באותיות צדי"ק:

צ' אמנים | ד' קדושות | י' קדישים | ק' ברכות

לפי שאין האדם נקרא צדיק אלא אם כן הקפיד על כך. (ספר 'דרך משה' ליום אחד עשר).

וכתבו בזהוהר הקדוש שהתפילה נקראת צדקה; צ' אמנים, ד' קדושות ק' ברכות ה' חומשי תורה. ועל זה נאמר (משלי יד. לד) "צדקה תרומם גוי", ובזכות זה מרחם הקב"ה על בריותיו. ועוד מובא בתיקוני זוהר הקדוש במעלת אלו האומרים בכל יום תשעים אמנים - שהם נותנים דורון לקב"ה בימין שהיא צדקה.

בנוסף דומה מובא בספר מעבר יבק (עתר ענן הקטורת, פרק ח) שבכל יום צריך לעשות צדקה: צ' אמנים ד' קדושות ק' ברכות ה' חומשי תורה, ויש אומרים ה' קדישים.

ביאורם של דברים, מציין בספר 'באר לחי רואי' על תיקוני זוהר: "עניית תשעים אמנים ושאר דברים שבקדושה כונו בזהוהר הקדוש בשם "צדקה", לפי שעל האדם לעשות כל אלו הדברים, לא לשם קבלת פרס, כי אם דרך צדקה לעניים, שכל חפצו רק לעשות נחת רוח ליוצרו ועל זאת מלמדים עליו זכות, שיקבל הקב"ה תפילתו בימין צדקו".

כיצד מחשבים את סך תשעים האמנים הללו?

על כך כותב הרמ"ע מפאנו זצ"ל הערה חשובה, שבכלל צ' אמנים אותם צריך האדם לענות מידי יום, נכללים רק עניית האמן' שעונים על ברכות, ולא האמן' שעונים על קדיש. (שו"ע רמ"ע מפאנו, סימן קט).

ורעיון זה מובא ביתר פירוט ב'פירוש הרמ"ז על זוהר' (פרשת וילך), שם מופיע בפירוט שהברכות הקדושות והקדישים כולם באים ממילא לכל אדם המתפלל בבית הכנסת. אך התשעים אמנים צריך שהאדם ישתדל לשמוע ברכות מאחרים כמו שאנו נוהגים, והוא מנהג ותיקין שבארץ ישראל. לכן דייק הכתוב ואמר (ישעיה כו. ב), "גוי צדיק שומר אמנים" ולא 'שומר קדושות', כיון שדווקא באמנים צריך להיות שומר וממתין, כדי לזכות לצבור תשעים אמנים ביום אחד.

ומה נפלא המנהג היקר שנהוג בהרבה מקהילות ישראל, כפי שכותב רבינו זלמן זצ"ל (שולחן ערוך הרב. או"ח י. ט) שיש נוהגין שאחר שברך אחד ברכת השחר וענו אחריו אמנו, חוזר אחד מהעונים אמנו ומברך גם כן כל ברכת השחר ועונין אחריו אמנו, וכסדר הזה עושין כל אותן שענו אמנו תחלה ועושין כן כדי לענות תשעים אמנים בכל יום.

סגולת תשעים אמנים

רבי יצחק אבוחצירא זצ"ל, מביא בספרו 'אלף המגן' סגולה נפלאה לאדם הרוצה שתפילתו תערב לפני הקב"ה כמו הקטרת הקטורת, שיענה תשעים אמנים בכל יום, ומקור לזה הוא מצא בדרך רמז בפסוק "כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת" (במדבר ז. יד). "מלאה" בגימטריה תשעים, כנגד צ' של 'צדיק' הרומז לתשעים אמנים. ולמדנו מכך, שכיון שיענה אדם תשעים אמנים בכל יום, הרי תפילתו נחשבת לפניו יתברך כמו קטורת.

ועוד סגולה יש בעניית תשעים אמנים בכל יום שאותה מביא מרן החיד"א בספרו 'מדבר קדמות' (מערכה א אות לג) ש"כל האומר צ' פעמים אמנו בכל יום אין המכשפות יכולות להזיק לו. כך שמעה אשה אחת ממכשפה ששלחה חברותיה לקחת את היילוד החי והיא הייתה ישנה, והשיבה המכשפה שאינה יכולה, כיון שאמו ענתה צ' פעמים אמנו היום, והתעוררה האשה ושמעה זאת".

חיים טובים וארוכים

בכלל הסגולות והמעלות היקרות למי שמקפיד לענות תשעים אמנים בכל יום, ישנה גם הסגולה הנפלאה לחיים טובים וארוכים. סגולה זו מופיעה בשם 'ספר קדמון':

"על כן ישתדל אדם להתפלל בבית הכנסת דוקא עם הציבור ויהיה מובטח גם כן שיענה התשעים אמנים, ויקיים בו "צדיק באמונתו יחיה" כפשוטו - שבזכות הצ' אמנים יזכה לחיים טובים וארוכים בזה ובבא, ולישב למעלה במדור הצדיקים אשר אף במיתתן הם קרויים חיים, ויחיה חיים נצחיים".

זכר צדיק לברכה

השבוע חל יום ההילולא של אחד מענקי הרוח, נצר לשושלת פינטו המפוארת שחיו ופעלו במרוקו, ה"ה הצדיק המלומד בניסים כ"ק מרן רבי חיים פינטו הקטן זיע"א. הצדיק רבי חיים זיע"א זכה וזיכה את הרבים ברוחניות ובגשמיות גם יחד, כאשר השיב את לבם של ישראל לאבינו שבשמים בחיי חיותו בעולם הזה ואף בהיותו בישיבה של מעלה.

בשבוע שבו אנו קוראים בתורה על אברהם אבינו, עמוד החסד, נרחיב את היריעה העוסקת בדמותו של הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א ובעבודת החסד של הצדיק, שלא היתה אלא כנדבך במכלול מעשיו הטובים וצדקותו המופלאה שהאיר בה ליושבי תבל.

מאות ואלפי יהודים, זכו לנגוע בכפות ידיו של הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א. חלקם כנותני צדקה, וחלקם כמקבלי הצדקה. היה זה אחד מעמודי העולם שרבי חיים זיע"א אחז בו ברמ"ח איבריו ובשס"ה גידיו: גמילות חסדים.

רבי חיים זיע"א, היה ללא ספק "גומל חסדים טובים לעמו ישראל". כאשר הטיל את כל כובד משקלו, דאג ועשה רבות למען פרנסת וכלכלת העניים והנוזקים שבעירו. סדר יומו היה קבוע מידי יום ביומו. לאחר תפילת שחרית, היה יוצא לפקוד את קבר סבו, הצדיק המקובל רבי חיים הגדול זיע"א, בבית העלמין הישן, את שמו היה תמיד מזכיר בשעה שהיה מברך אנשים. וכך היה אומר למתברכים:

"זכות כבוד קדושת אבא זקני, תגן בעדכם".

לאחר מכן, היה יוצא לבית העלמין החדש, שם היה משתטח על קבר אביו הצדיק הקדוש רבי יהודה (הדאן) זיע"א, ומשם היה חוזר לעיר כשמגמת פניו אל החנויות, שם היה רוכש מצרכי מזון לעניי העיר.

על השמש היה פוקד הצדיק לגשת לבית אשה אלמנה פלונית, או משפחה מסויימת שנמנתה על קהילת הנצרכים בעיר. לזאת

הורה להביא בשר ומוצרי מאפה, ולמשפחה זאת ציווה להביא פירות וירקות. כך חילק השמש במצוות הצדיק את כל המזון בין הנצרכים, ומנע חרפת רעב מעניי עירו.

רבי ניסים אביצרוך סיפר, שרבי חיים זיע"א קרא לו מספר פעמים, וביקש שיתלווה אליו כדי לאסוף כספים מאנשי העיר, ולחלק אותם לצרכי צדקה. לא כל אחד זכה להתלוות לרבי חיים זיע"א באיסוף הכספים, באשר היתה זו זכות גדולה, והוא, רבי ניסים זכה לכך.

בכל יום שישי היה רבי חיים זיע"א יוצא לאסוף מצרכי מזון, ובאותו יום הוא לא היה אוסף כסף. הסיבה לכך היתה כיון שידע הצדיק שהזמן מצומצם, והעניים לא יספיקו לקנות בכסף זה מצרכים לשבת. לכן בימי שישי הוא היה נוטל אך ורק מצרכי מזון, כך שהוא יוכל לתת אותם לעניים, לכבוד שבת קודש. לעומת זאת, בשאר ימי השבוע הוא היה אוסף כסף ונותן אותו לצדקה.

דמותו וזיו פניו ההדורות של הצדיק, היתה חקוקה בלב כל יהודי ויהודי שהגיע למוגאדור:

רבי חיים פינטו זיע"א היה יושב בשערי העיר, וממתין לאורחים שהגיעו מחוץ לעיר, כדי שיזכו ויטלו חלק במצות הצדקה.

והיו גם כאלה שהם היו 'מחפשים' את רבי חיים זיע"א, או שעברו לידו בכוונה תחילה, בכדי שהוא יבקש מהם סכום מסויים לצדקה. עובדה ידועה ומפורסמת היתה בקרב יהודי מרוקו, כי אם רבי חיים זיע"א יברך אותם עבור מה שנתנו - אותו היום יהיה יום טוב עבורם, ובאותו שבוע הם יראו ניסים ונפלאות.

באחת משיחותיו של נכדו ה"ה מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, עמד מו"ר שליט"א על הנהגת הצדיקים המיוחדת בענין צבירת הממון והרכושנות שהיתה כמקצה אצל הצדיקים וכיצד היה מבטם של הצדיקים על הכסף שעמד לרשותם. וכה הם דבריו הנפלאים:

ומצינו גם כן אצל אברהם אבינו ע"ה, על אף שהיה כבד במקנה בכסף ובוזהב (בראשית י"ג ב') זה היווה לו כאמצעי לעשות צדקות ולהאכיל עניים ולזכות את הרבים. אולם למרות זאת הוא לא חפץ חלילה ליהנות מכל ממון וכסף שאינו טהור או שיש בו חילול ה', ולכך אמר למלך סדום "הרמתי ידי אל ה'... אם מחוט ועד שרוך נעל אם אקח מכל אשר לך".

וכך גם מסופר על סבי רבי חיים פינטו (הקטן) זצוק"ל זיע"א, שבכל לילה היו מבחינים שהוא מנקה ומכבס את כיסיו. כששאלוהו לפרש סיבת הדבר, ענה להם "היות ובמשך היום היה כסף בכיסי, אזי אני מנקה אותם מזוהמת הממון. כי הכסף מלכלך הוא ככל דבר מאוס"... מפליא לראות כי כך שנאו הצדיקים את הבצע, ולמרות שהצדיקים שומרים על ממונם הם אינם נקשרים אליו, אלא משתמשים בו כאמצעי למחיה ולקיום מצוות ולאחר מכן מתנערים ממנו. וכך עולים על יצועם מבלי שתאוות חמדת הממון תלווה אותם.

ובדרשה אחרת שנשא בפני ציבור שומעי לקחו, מצאנו עוד הארה נפלאה בהקשר למידותיו של אבי האומה אברהם אבינו ע"ה, כשהושלך לאור כשדים כשדבק באמונתו בבורא:

"אברהם אבינו דבק באלהים חיים שעליו נאמר (דברים ד' כ"ד) "כי ה' אלהיך אש אכלה הוא"- ממילא אין אש הכבשן שלטה בו. כי מי שדבק באש של מעלה, אין אש של מטה יכולה לשלוט בו. וכך גם מספרים על רבינו חיים מבריסק זק"ל שבערב שבת קודש כשאשתו הייתה מדלקת את הנרות, היה שוהה בסמוך אל הנר ומכניס אצבעו אל השלהבת ובכך היה בודק עצמו האם קרוב הוא אל הקב"ה קירבה אמיתית אם לאו. והיה אומר כי מי שקרוב אל הקב"ה ואל אש שכניתו, אין אש של מטה יכולה לשלוט בו. ואמר כי אם זכה הוא ולא נשרף באש זו- הרי מכאן ראייה שמחובר הוא חיבור אמיתי אל הקודש".

"וכך מספרים על הסבא קדישא המלומד בניסים רבינו חיים פינטו זיע"א, כשעבר פעם בערב שבת אל בית הכנסת והוא מלוכב בבגדי לבן. והנה ניצוץ אש ניתז על בגדיו מחנותו של צורף גוי, ובמהירות החלה האש להתלקח בבגדיו ובאו כולם לכבות את האש. אולם רבינו הרגיעם לאמר: "הלא שבת היום!" והמשיך הלאה בדרכו כאילו לא קרה דבר... וכך לאט לאט שככה האש ובגדיו חזרו לנקיונם כבתחלה ללא שום רושם כלל מהאש שנתפסה בו, וזקנו נותר שלם ולא נשרף קודם לכן".

"זוהי דרכם של הצדיקים אשר דבוקים באמונה שלמה ותמימה בבורא עולם וכל הנאחז באש של מעלה שהיא אש השכינה הקדושה, אין אש של מטה שולטת בו".

זכותו של הצדיק תגן בעדינו ובעד כל עמו ישראל להיפקד בדבר ישועה ורחמים. אמן.